

Bohuslav Sobotka, předseda vlády ČR, Úřad vlády ČR, Nábřeží Edvarda Beneše 4, 118 01 Praha 1 – Malá Strana

Lubomír Zaorálek, ministr zahraničních věcí ČR, Úřad vlády ČR Nábřeží Edvarda Beneše 4, 118 01 Praha 1 – Malá Strana

Jiří Dienstbier, ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu, Úřad vlády ČR, Nábřeží Edvarda Beneše 4, 118 01 Praha 1 – Malá Strana

Úřad vlády ČR, Nábřeží Edvarda Beneše 4, 118 01 Praha 1 – Malá Strana

Otevřený dopis

Moto:

„Máme-li my Češi dostat ve světě slušné místo, musíme ze světových otázek udělat otázky své, musíme dovést ke světovým otázkám promluvit.“

Karel Čapek, Hovory s T.G.M.

Dne 5. května 2014 jsme formou pokojného shromáždění před ministerstvem zahraničních věcí a formou společného PROHLÁŠENÍ účastníků veřejného shromáždění ČEŠI TIBET PODPORUJÍ, které bylo dne 6. května 2014 oficiálně podáno na výše uvedené úřady, vyjádřili svůj nesouhlas s postojem, který zaujali zástupci české vlády během dubnové návštěvy Pekingu. Odpověď z pověření předsedy vlády Bohuslava Sobotky nám po šesti týdnech zaslala paní Běla Hejná, ředitelka Sekce kabinetu předsedy vlády. Od ostatních adresátů jsme se dosud žádné odpovědi nedočkali.

Naše znepokojení týkající se diplomatického rozhodnutí o změně přístupu k lidskoprávní agendě, kterým Česká republika ztratila velkou část morální autority ve světě, ale především sama před sebou, nadále trvá. K důvěře v naši politickou reprezentaci nepřispěla ani zpráva, že dne 26. 6. naši zástupci na půdě Rady pro lidská práva OSN hlasovali o zamezení porušování lidských práv nadnárodními korporacemi v rozporu s postojem Evropského parlamentu ve prospěch nadnárodních korporací a proti ochraně práv vlastních občanů.

Přes obecná ujištění kabinetu předsedy vlády, že „Problematika lidských práv je součástí našeho širokého dialogu a jedním ze stěžejních principů naší spolupráce s ČLR“ a že „Návštěva ministra zahraničních věcí Lubomíra Zaorálka tyto principy spolupráce s ČLR potvrdila, a to včetně podpory a ochrany lidských práv“ máme nadále vážné obavy o směřování zahraniční politiky České republiky, které souvisí s relativizací až negativními postoji k politickému a etickému odkazu prezidenta Václava Havla. Nejsme jeho nekritickými obdivovateli. Uznáváme, že i Václav Havel měl – stejně jako máme my všichni – své chyby; přesto však jako jeden z mála polistopadových politiků může být označen za skutečného státníka (tj. politika, který měl na mysli především zájem a prospěch státu), jehož zásluhou naše země získala i ve světě určité morální a lidskoprávní renomé.

„Podstata Havlovy osobnosti a tvořivosti není ani tolik iniciační, „vynalézající“ nové ideje a směry, jako spíše receptivní, přejímající a přetvářející různé ideje a směry do nové podoby – nejčastěji do podoby prakticko-společensky aktualizované.“

Martin C. Putna, Václav Havel

Jinými slovy, Havel nacházel myšlenkovou inspiraci v osobnostech první republiky jako například v profesoru Masarykovi. Přední sinoložka Olga Lomová v reakci na rozhovor s Petrem Druhákem v LN (30. 5.) napsala, že odmítnutí Havlovy politiky je odmítnutí dvaceti let polistopadového vývoje. Myslíme si, že je to fakticky ještě mnohem horší: jedná se o odmítnutí našich vlastních kořenů – tedy od obrozeneckého hnutí až po úsilí o nastolení a rozvíjení demokracie v rámci první republiky.

Při obhajobě lidských práv Tibetanů můžeme jako paralelu připomenout, že po rozpadu čínského císařství (1911) vyhlásili Tibetané samostatnost a nezávislost na Číně a de facto nezávislý Tibet s vlastní vlajkou, hymnou, měnou, poštovním systémem a cestovními dokumenty, které uznávaly západní země, fungoval až do počátku okupace čínskou armádou v roce 1950. Nepřipomíná to trochu situaci první republiky?

Odkaz Václava Havla naše země a její vláda jinak evidentně respektuje, čehož je důkazem například přejmenování letiště Ruzyně na letiště Václava Havla – nejspíše především pro Havlovu snahu spojovat Českou republiku s celým světem a být pevnou součástí světového společenství, a to nejen z hledisek a zájmů obchodních, nýbrž i filosofických, etických, morálních, kulturních.

Největším problémem politiky v České republice včetně politiky zahraniční je nekonzistence výroků, postojů a gest jednotlivých představitelů státní moci. Situace související se změnou zahraniční politiky vůči Číně je toho důkazem. Vyjádření představitelů vlády na tiskové konferenci ještě před cestou ministra zahraničí Zaorálka do Číny slibovala veřejnosti zvýšení obchodní výměny s Čínou, čínské investice v České republice a více čínských turistů v Česku. Na panelových diskusích, které proběhly v Lucerně (19. 5.) a DOXu (29. 5.) i v rozhovoru v LN (30. 5.) to náměstek Druhlík ani ředitel zahraničního odboru kanceláře prezidenta republiky Kmoníček nejenže neobhajovali, ale přímo zpochybnili (ředitel Kmoníček odmítl nabídku Karla Schwarzenberga na sázku o zvýšení obchodní výměny). Jediný argument, který se veřejnost z debat dozvěděla, byl, že musíme s Čínou mluvit. Následně pak náměstek Druhlík kritizoval politiku Václava Havla jako chybnou a škodlivou. Evidentně v tom naši představitelé nemají vůbec jasno, protože i premiér Bohuslav Sobotka byl v rozhovoru pro LN (13. 6.) výroky náměstka Druhlíka „velmi nemile“ překvapen. To se nedá vyhodnotit jinak, než že žádný reálný argument neexistuje; anebo se ho veřejnost nemá dozvědět. Pomiňme teď další rozpory Hradu a Strakovy akademie. Prezident vidí arménskou genocidu před sto lety, ale nevidí tibetskou genocidu, která začala před 65 lety; je stejně stará jako naše diplomatické vztahy s Čínou. Odkud se chceme „navrátit do hlavního proudu evropské zahraniční politiky“?

Podobně jako Martin Palouš (LN 17. 6.) jsme přesvědčeni, že ve vztahu k nedemokratickým, totalitním režimům bychom měli uplatňovat společný postup v rámci Evropské unie a nevymlouvat se na naši malost a nevýznamnost. Malost roste, když nedokážeme udržet a obhájit kontinuitu vlastní zahraniční politiky. Vždyť stejně pragmatické jako rozvíjet naše obchodní zájmy je i nevzdávat se ideálů a hodnot, na nichž stojí naše společnost.

Občanský a neziskový sektor – na rozdíl od aktivní politiky a státní správy – mnohem rychleji a pružněji reaguje na problémy a výzvy, často svou prací vyplňuje prázdná místa. Neziskový sektor dělá „špinavou práci“ s plným nasazením a minimem finančních prostředků. Co na tom pan Druhlík vidí elitářského? Občané, kteří se zajímají nejen o sebe a svůj prospěch, členové a dobrovolníci neziskových organizací, suplují i v našich domácích podmínkách nabídku služeb, kterou stát nedokáže zabezpečit. Na rozdíl od politiků a úředníků znají situaci „zdola“. Ani do zahraničí nikdo nevyváží nějaké naivní teoretické představy o lidských právech, ale podává pomocnou ruku tam, kde někdo volá o pomoc. Je asi potřeba neustále zdůrazňovat, že lidská práva jsou nedělitelná, neliší se podle rasy nebo státu, kde dotyčný žije. Mučení, nedůstojné zacházení či trestání za náboženské přesvědčení bolí stejně kůži bílou, černou, žlutou i rudou.

Je nedůstojné pohlížet svrchu, posměšně a s evidentním nepochopením na symbolické vyvěšování tibetských vlajek na radnicích českých a moravských měst a obcí či jiných subjektů. Radnice odrážejí názor širší veřejnosti, která k vyvěšení vlajky dává mnohdy podnět sepsáním žádosti či petice. V letošním roce vlajku vyvěsilo na 600 obecních zastupitelstev. Vyvěšení vlajky 10. března připomíná den vypuknutí protičínského povstání Tibetanů v roce 1959 a symbolicky vyjadřuje podporu ochrany lidských práv všech obyvatel ČLR, nikoliv jen Chanů. Neznamena naivní představu návratu Tibetu do hlubokého feudalismu a „nadvlády“ dalajlamy. Znamená podporu dodržování toho, k čemu se v mezinárodních smlouvách a jako člen Rady pro lidská práva OSN zavázala samotná Čína.

Náměstek Druhlík má pravdu, že sněmovna je odrazem české společnosti. Česká společnost ale nesmí zůstat pasivní. Zástupci zvolení v demokratických volbách do obou komor parlamentu zastupují přece také občany jakožto členy občanské společnosti a neziskového sektoru. Kupodivu i tito „elitáři“ jsou zároveň voliči.

„I v politice jde o rovnováhu rozumu a citu. I když jde o sebevzrušenější politickou situaci, musíme pozorovat a kombinovat, co a jak, s čím musíme počítat; to musí být přesné jako matematika; cit nesmí mýlit v pozorování a odhadování. Ale cíl, ideál nestanoví jen rozum, nýbrž i cit. Prostředky

má stanovit rozum; ale podle svého cíle můžeme situaci změnit, vložit do ní něco nového, něco svého. To je tvoření, to je ta životní poezie.“

Karel Čapek, Hovory s T.G.M.

Znovu tedy apelujeme na to, aby se ČR v souladu se závazkem vyplývajícím z podpisu Všeobecné deklarace lidských práv a svobod ve spolupráci s OSN jasně postavila za „uznávání a zachovávání lidských práv a svobod“ jak kdekoli ve světě, tak v ČLR. Bez naplnění základních práv a svobod všech občanů bez rozdílu není možné realizovat práva hospodářská, sociální a kulturní.

Žádáme aby vláda dodržovala platné usnesení Prohlášení Poslanecké sněmovny k situaci v Tibetu a připravila rezoluci o stavu lidských práv v ČLR.

Jestliže „ministerstvo zahraničních věcí plánuje širší odbornou debatu o dialogu s Čínou a všech otázkách, které mají být jeho součástí,“ věříme, že k ní budou přizváni i zástupci níže podepsaných organizací.

Vážení výše oslovení zástupci vlády ČR, stále čekáme na vaši odpověď.

V Praze, dne 5. července 2014

Petiční výbor iniciativy Češi Tibet podporují: Martin Bursík, Martin Hausenblas, Bára Hrzánová, Kateřina Jacques a Jiří Mádl - Sněmovní 7, 118 00 Praha 1

a nestátní neziskové organizace (dle abecedy):

Amnesty International ČR, Provaznická 3, 110 00 Praha 1

Barmské centrum Praha, o. p. s., Dělnická 54, 170 00 Praha 7

Brontosauři v Himálajích, Zákl. čl. Hnutí Brontosaurus, Nad Lánem 1249 /23, 779 00 Olomouc

České Centrum Mezinárodního P.E.N. klubu, Klementinum 190, 110 00 Praha 1

Člověk v tísni, o. p. s., Šafaříkova 24, 120 00, Praha 2

Knihovna Václava Havla, o. p. s., Kateřinská 18, 120 00 Praha 2

Lidská práva bez hranic, Hradištko 167, 252 09 Hradištko

M.O.S.T., o. p. s., Tilschové 670/5, 709 00 Ostrava

Nadace Forum 2000, Pohořelec 6, 118 00 Praha 1

POST BELLUM, o. p. s., Sněmovní 174/7, 118 00 Praha 1

Potala, spolek, Horovo nám. 3, 180 00 Praha 8

Spolek Lungta, Dlouhá 2/609, 110 00 Praha 1